

slag om en Revision af Loven af 12. April 1892 færdig, men jeg maatte afvente Resultatet af den Kommissions Arbejde, som af min Kollega Landbrugministeren blev nedsat den 23. September f. A. Nu foreligger Resultatet af denne Kommissions Arbejde, og der følger et Lovforslag med dens Betænkning, hvilket Forslag jeg i Dag skal have den Ære paa min Kollegas Vegne at forelægge for det høje Ting. Efter at denne Kommissions Betænkning er fremkommen, har det været mig muligt at gøre Lovforslaget om en Revision af Loven af 12. April 1892 om Statstilskud til Højskoler og Landbrugsskoler færdig.

Revisionen gaar ud paa forskellige Ting, hvoraf Hovedsagen er Tilskuddet. Som ærede Medlemmer ville erindre, blev der ved Lov af 12. April 1892 bevilget 300,000 Kr. i Alt til Højskoler og Landbrugsskoler, samt til trængende Elever, nemlig 120,000 Kr. til Høj- og Landbrugsskoler og 180,000 Kr. til trængende Elever. Her foreslaas nu tilsammen 100,000 Kr. mere, nemlig direkte til Folkehøjskoler og Landbrugsskoler 20,000 Kr. mere, til Understøttelse af fattige Elever, som søge disse Skoler, 70,000 Kr. mere, og endelig til Oprettelse, eller rettere sagt til Støtte ved Oprettelse af en Pensionskasse for Lærere ved Høj- og Landbrugsskoler og deres Efterladte indtil 10,000 Kr. Men iøvrigt foreslaas det at ændre forskellige Bestemmelser i den bestaaende Lov.

Der er jo adskillige Gange her i Tinget blevet anket over, at Adgangen til at faa Statstilskud til Højskolerne var lovlig let, idet disse Skoler kun behøvede at have eksisteret et Aar og i dette Aar at have haft 10 Aarselever, saa fik de straks Statstilskud. Det var let for vedkommende Egn, som ønskede en Højskole oprettet, at skaffe Elever til at holde Skolen gaaende i et Aar, saaledes at denne kunde opnaa Statsunderstøttelse. Men det viste sig adskillige Gange, at Elevernes Tal sank forbausende hurtigt, saa at en saadan Skole egentlig kun kunde eksistere ved det Statstilskud, den havde faaet tilstaaet og fremdeles hævdede.

Ved Udarbejdelsen af Lovforslaget har jeg haft et Andragende fra Forstandere for Høj- og Landbrugsskoler for Øje, ligesom jeg ogsaa har søgt Oplysninger om væsentlige Punkter hos disse Forstandere, og hos Tilsynet med Højskolerne; og paa Grundlag af samtlige disse Oplysninger har jeg da foreslaaet, at ingen Skole fremtidig kan godkendes til at faa

Statstilskud, medmindre den har bestaaet i 2 Aar og har haft mindst 10 Aarselever i hvert af disse to Aar. Som man vil se, er det en Skærpelse i Adgangen til at faa Statstilskud, men en Skærpelse, som jeg tror kræves fra saa mange Sider, at man kan paaregne, at den vil finde Støtte ogsaa i dette høje Ting. Skærpelsen er sikkert fuldt begrundet i de Erfaringer, man har gjort i de 10 Aar, Højskoleloven har bestaaet.

Skulde man nu være konsekvent, maatte man sige, at naar en Højskole ikke længere kan opfylde de Betingelser, bør Understøttelserne og det direkte Statstilskud bortfalde, altsaa naar Højskolen ikke vedblivende har 10 Aarselever, maa den miste Statstilskuddet. Men denne Konsekvens har jeg ikke vovet at drage, thi Sagen er den, at hvis jeg vilde foreslaa, og Rigsdagen vilde slutte sig til, at Højskolerne ikke kunde vedblive at oppebære deres Statstilskud, medmindre de stadig havde gennemsnitlig 10 Aarselever, vilde det gaa ud over alt for mange af de nuværende Højskoler, det vilde gaa ud over henimod 30 af vore Højskoler, som ikke i Gennemsnit kunne præstere de 10 Aarselever, og blandt disse 30 er der adskillige Højskoler, som man maa sige ikke burde miste Statstilskuddet, fordi de gøre et godt Arbejde i Oplysningens Tjeneste, endskønt de beklageligvis ikke have flere Elever. Derfor har jeg ikke vovet at foreslaa, at de fremdeles skulle vedblive at have de 10 Aarselever i Gennemsnit aarlig, men har i Stedet foreslaaet her, at naar de ikke i 3 paa hinanden følgende Aar have haft 6 Aarselever — 6 Aarselever svarer jo til 9 Elever i 8 Maaneder — bortfalder det direkte Statstilskud. Derimod bortfalder ikke Retten til at have statsunderstøttede Elever dermed; denne Ret kunne de vedblive at have, men den vil efter Forslaget ogsaa bortfalde, naar de i 3 Aar i Gennemsnit ikke have haft 5 Aarselever. Ja, ærede Medlemmer synes maaske, at det er underligt, at der er en saa lille Forskel mellem disse Tal, men det er en Forskel, som dog ikke er saa ganske lille for Skolen. Er Statstilskuddet saaledes bortfaldet, vil Skolen kun kunne faa Statstilskud paa ny, naar den opfylder de Betingelser, som kræves for overhovedet at faa Statstilskud.

Endelig har jeg foreslaaet, at der ved Beregningen af Aarselever paa det Skema, der indsendes sammen med Ansøgningen om at faa Statstilskud, ikke maa medregnes Elever, som kun faa delvis Undervis-